

FI lausuntopyyntö VV

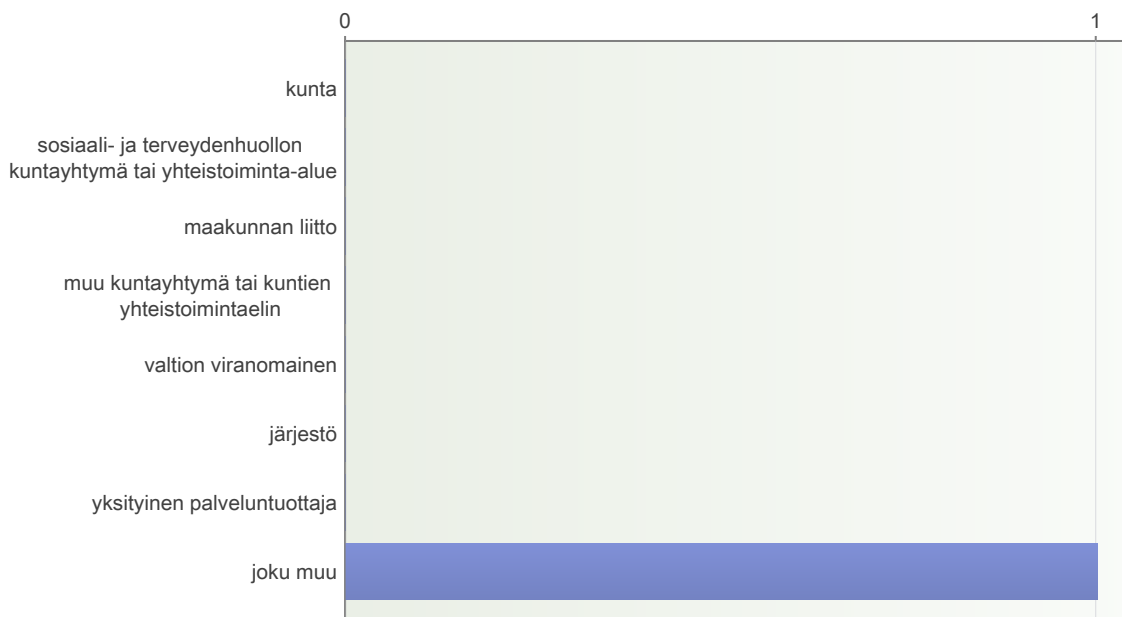
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Avain kansalaisuuteen - henkilökohtainen budjetoitihanke	Sirkka Rousu	sirkka.rousu@metropolia.fi	27.3.2017	Hankkeen ohjausryhmä

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

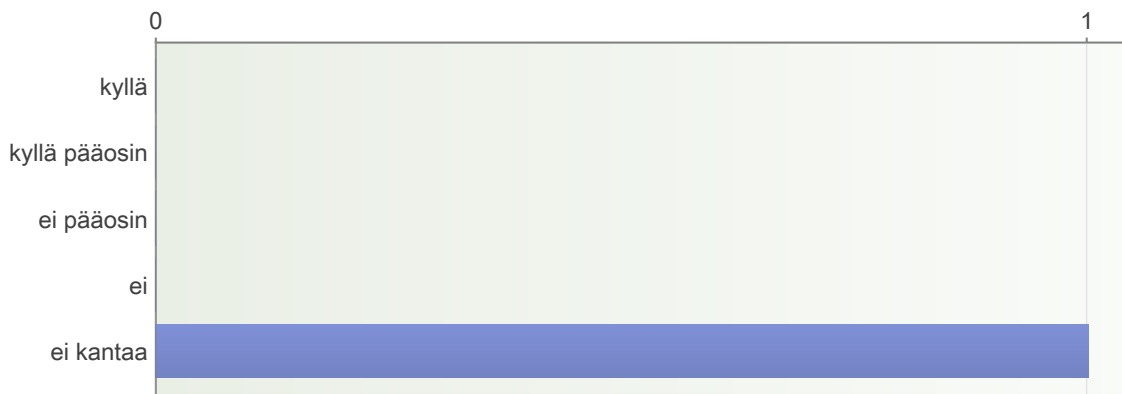

Avoimet vastaukset: joku muu

- henkilökohtaista budjetoitua kehittävä hanke

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

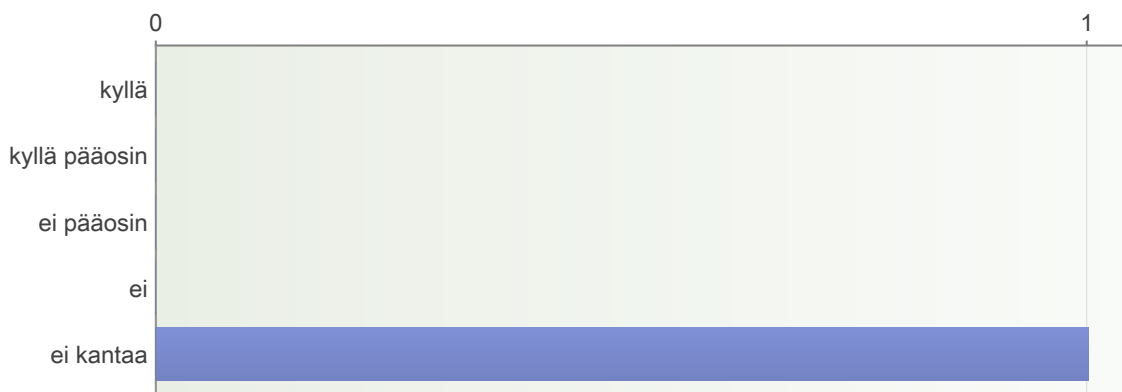

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

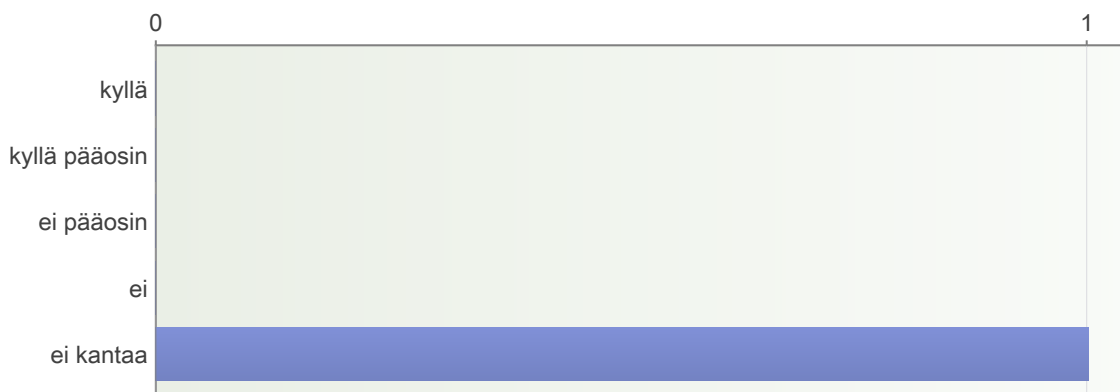

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

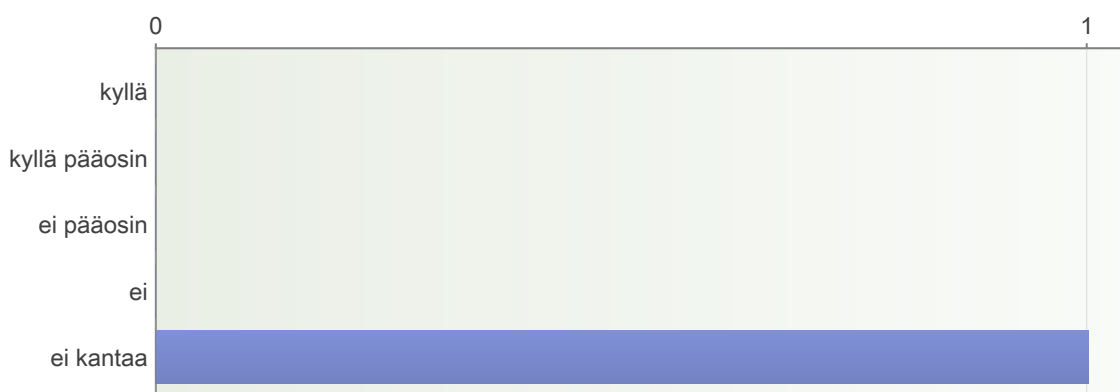

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

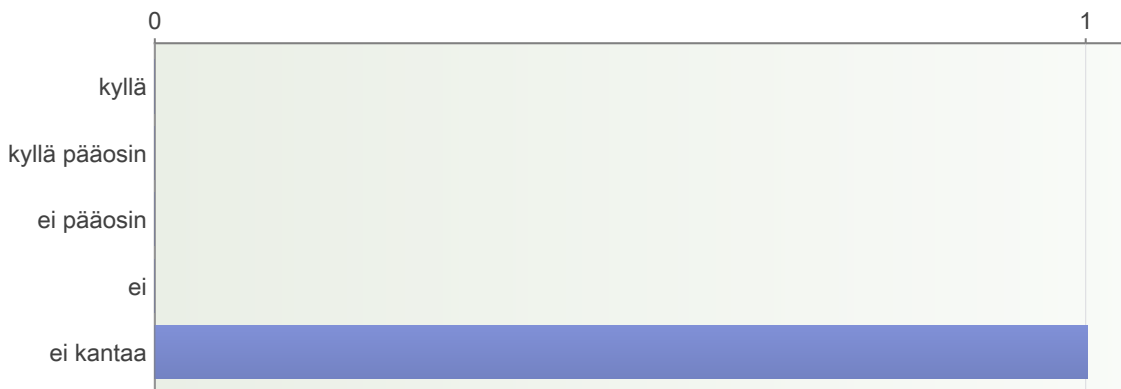

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

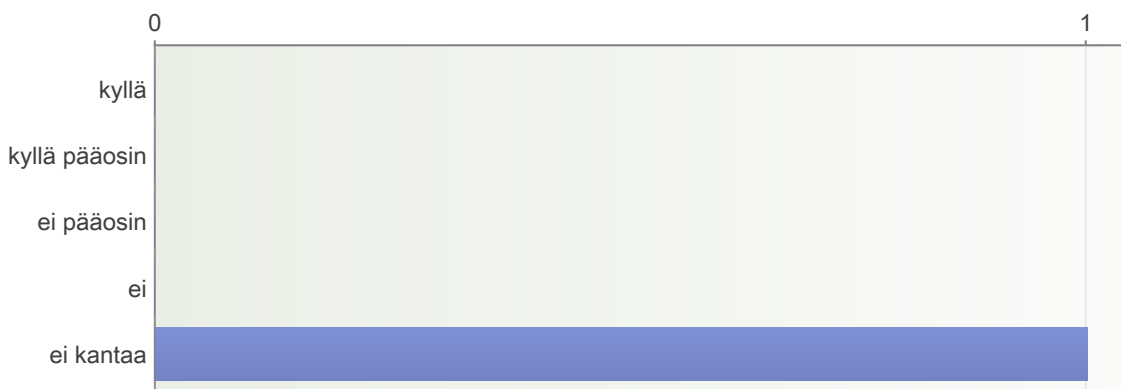

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

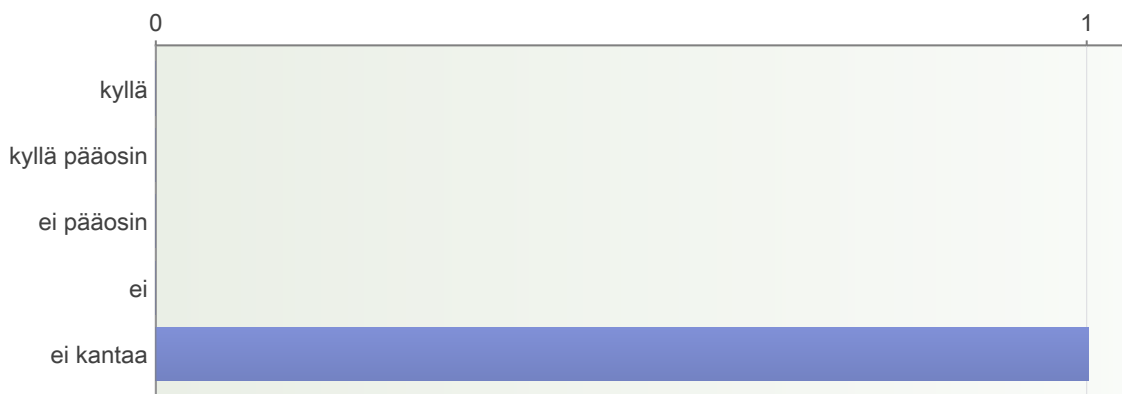
Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

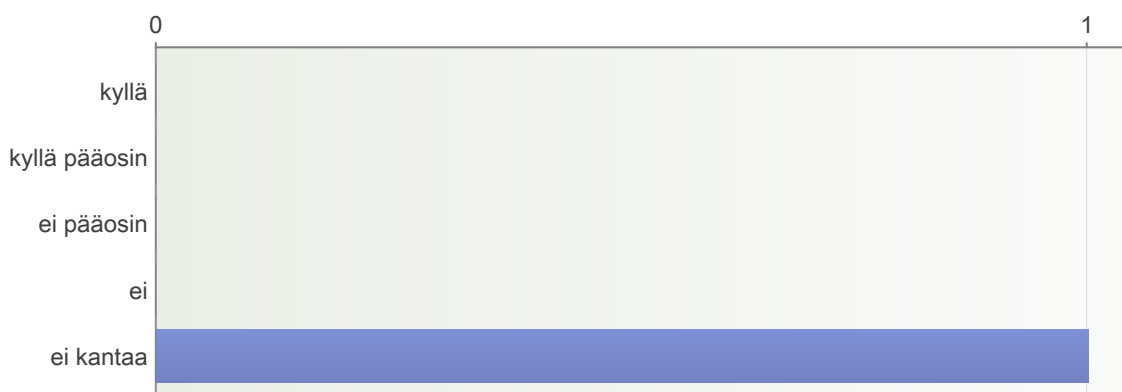

21. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

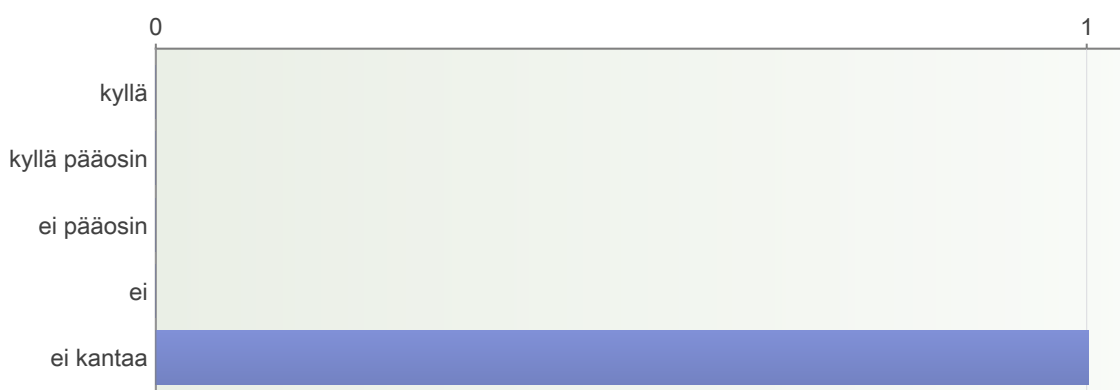

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

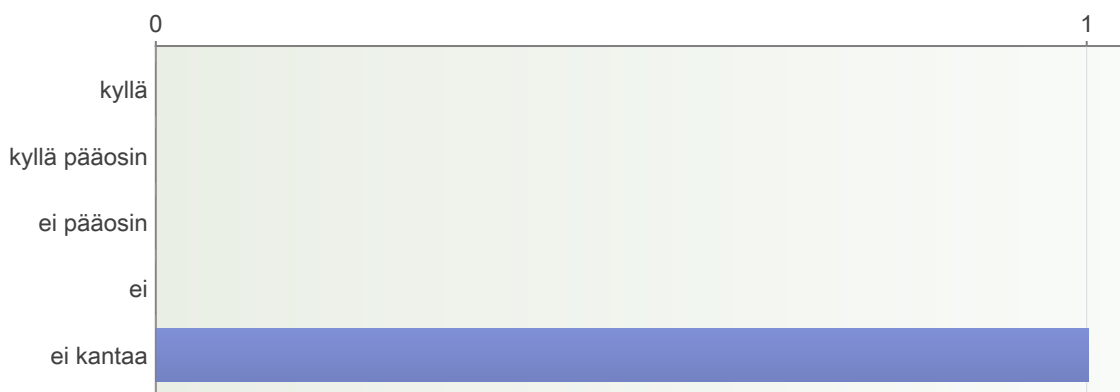

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

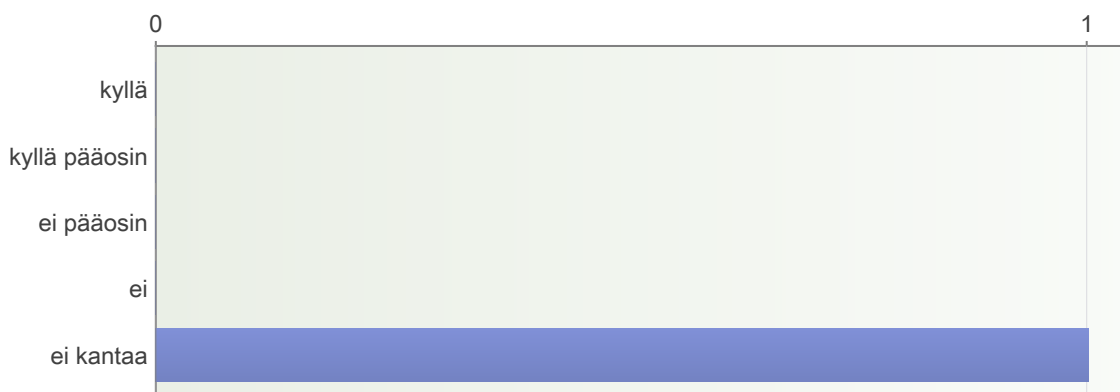

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

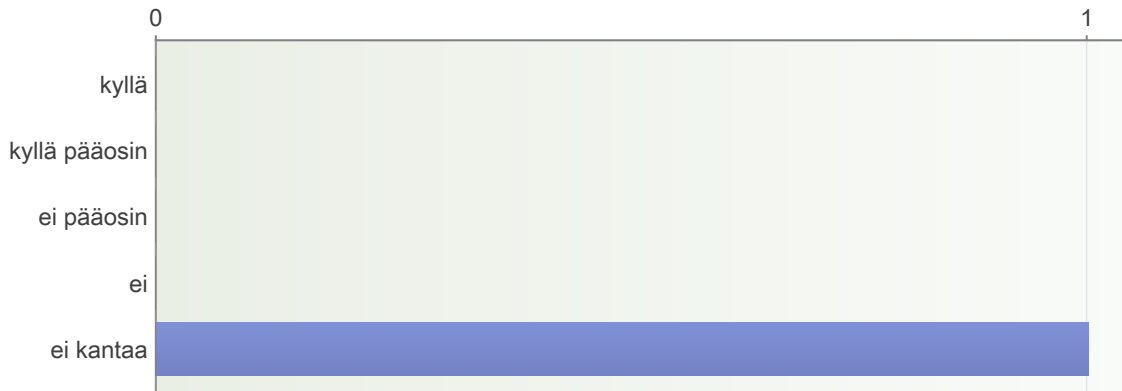

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

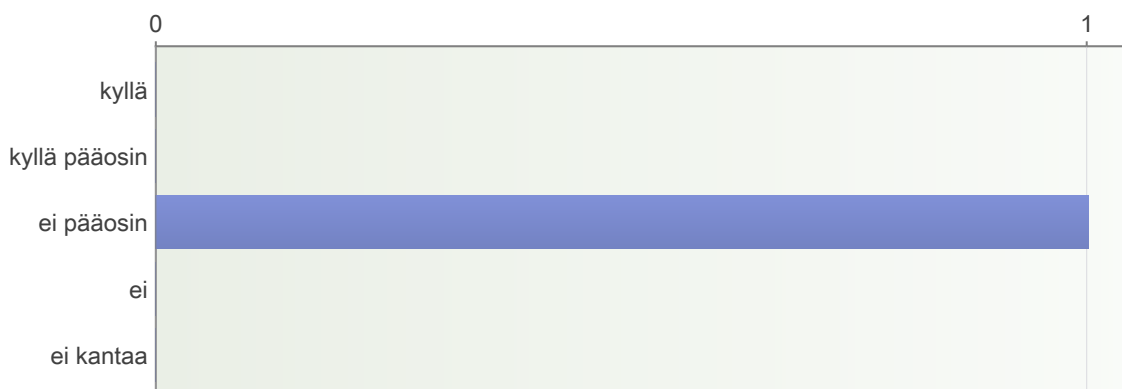

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On hyvä asia, että asiakkaalla on lain mukaan mahdollisuus valita henkilökohtainen budjetointi.

Lain säännöksiä tulee uudelleenarvioida:

Asiakkaan oikeudet eivät ole laissa yhdenvertaisessa asemassa. Oikeuden valita henkilökohtainen budjetti tulee koskea kaikkia asiakasryhmiä ja sitä tulee voida käyttää myös lyhytkestoisemmissa asiakastarpeissa. Asiakkaan palvelutarpeiden mukaan hänen tulisi voida valita budjettiinsa palveluja myös maakunnan liikelaitoksen palveluista, ja mahdollisesti suoran valinnan palveluista.

Perusteluja:

Henkilökohtainen budjetti (HB) ei ole yhdenvertaisesti erilaisten asiakaspalvelujen tarpeessa olevien saatavilla: laissa edellytetään pitkäaikaista ja monen palvelun tarvetta, ja että sitä pitää tarjota vanhus ja vammaispalveluissa mutta muissa palveluissa sitä maakunnan vapaaehtoisin päätöksiin voidaan tarjota myös muille asiakasryhmille. Paljon palveluja käyttävillä asiakkaille ei useinkaan ole riittävästi voimavaroja ja osaamista henkilökohtainen budjetoinnin hallinnointiin ja hyödyntämiseen. Näin käyttö voi heidän kohdallaan jäädä teoreettiseksi eikä näin todellisuudessa lisää mahdollisuuksia valinnanvapauteen.

HB-budjetin valinnut ei myöskään voi sisällyttää siihen suoran valinnan palveluja tai maakunnan liikelaitoksen palveluja, siten juuri pitkäaikaista ja monenlaista palvelua tarvitsevan asiakkaan "palvelutarjotin" pirstoutuu monille tahoille mikä vaikeuttaa entisestään hänen palvelujensa yhteensovittamista.

Tiedoksi:

Parhailaan toteutetaan valtakunnallista Avain kansalaisuuteen - henkilökohtainen budjetointimallin kehittämishanketta (ESR/STM:n rahoituspäätös) vuosien 2016-2019 aikana. Kevästä 2017 alkaen hb-mallin kokeilut käynnistyvät asiakastyössä kunkin pilotin oman aikataulun mukaan: Hämeenlinnassa, Porissa, Tampereella, Vantaalla sekä Eksoten ja Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymissä. Henkilökohtaista budjetointia kehitetään ja kokeillaan erilaisilla asiakasryhmillä, ja erilaisessa elämäntilanteessa olevien asiakkaiden palveluissa. Lisätietoa www.henkilokohtainenbudjetointi.fi myös projektipäällikkö Sirkka Rousu.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tervetullut lisä asiakkaan tueksi, on asiakkaan tukihenkilö (tuettu päätöksenteko), mutta lakiehdotuksessa olevat säännökset vaativat uudelleen arviointia:

nyt ehdotettu järjestämismalli on raskas, tuetun päätöksenteon maallikko-tukihenkilön tehtävänä ei voi alan ammattilaisen tehtäviä, ja toiminta edellyttää maakunnan resursointia.

Perusteluja:

Asiakkaan kannalta on tärkeintä toimiva palvelukokonaisuus, joka vastaa asiakkaan ja potilaan tarpeisiin. Sote-mallissa erityisesti tämän saavuttaminen on suuri haaste, sillä asiakas kokoaa palvelujaan eri palveluntuottajilta. Sote-malli tulee lisäämään kansalaisten tarvetta erilaiseen palveluohjaukseen ja asianmukaisen tiedon löytämiseen.

Käytännössä tuetun päätöksenteon mahdollistaminen paljon apua tarvitsevalla asiakkaalle tulee useimmiten omaisten vastuulle, mikä lisää entisestään omaisten läheisilleen antaman hoiva- ja hoitotyön kuormittavuutta. Tuetun päätöksen teon vaatima hallinnollinen prosessi on monimutkainen ja lisää turhaa byrokratiaa. Esim. omaishoidon tukemiseen liittyvien palvelujen saavutettavuus tulisi omaishoitajan jaksamisen näkökulmasta olla mahdollisimman yksinkertaista. Laissa kuvattu tuettu päätöksenteko ei edistä tätä tavoitetta vaan pikemminkin päinvastoin. Seurauksena voi olla palvelujen käyttämättä jättäminen ja näin omaishoitajan uupuminen, joka lisää hoidettavan laitoshoidon riskiä.

Tuetun päätöksenteon tukihenkilön tehtäväksi on laissa kuvattu tehtävät, jotka ovat sote-alan ammattilaiselle kuuluvia mm. nykyisen asiakaslain ja sosiaalihuoltolain mukaan. Tätä tehtävää ei voi siirtää asiakkaan maallikko-tukihenkilölle. Toisaalta joissakin tapauksissa olisi perusteltua, että tukihenkilö olisi suhteessa järjestävään tahoon eli maakunnan palveluliikelaitokseen, siksi sitä ei pitäisi kategorisesti kieltää.

Tuetun päätöksenteon tukihenkilöitä odotetaan lakiehdotuksessa löytyvän erityisesti järjestöistä. Tukihenkilöiden valmentaminen, rekrytointi, työnohjaus ja täydennyskoulutus ovat järjestöjen ydintehtäviä. Myös tukihenkilöiden oikeus saada toiminnasta palkkiota ja kulujen korvausta tulee lailla varmistaa. Toiminta edellyttää resursointia, sillä tukihenkilöiden tarve tulee olemaan suuri. On vaara myös sille, että tällaisia vapaaehtoisia ei yksinkertaisesti löydy niin suurina määrinä, kuin mitä tuleva sote-malli tulee vaatimaan. Yksi pohdittava keino olisi hoiva-avustajan kaltaisen koulutuksen järjestäminen, jolloin tukihenkilönä toimiminen olisi palkkatyötä, palkkiotyötä tai yrityspohjaista toimintaa. Tämän rinnalla tulisi olla myös maallikkotukihenkilöitä,

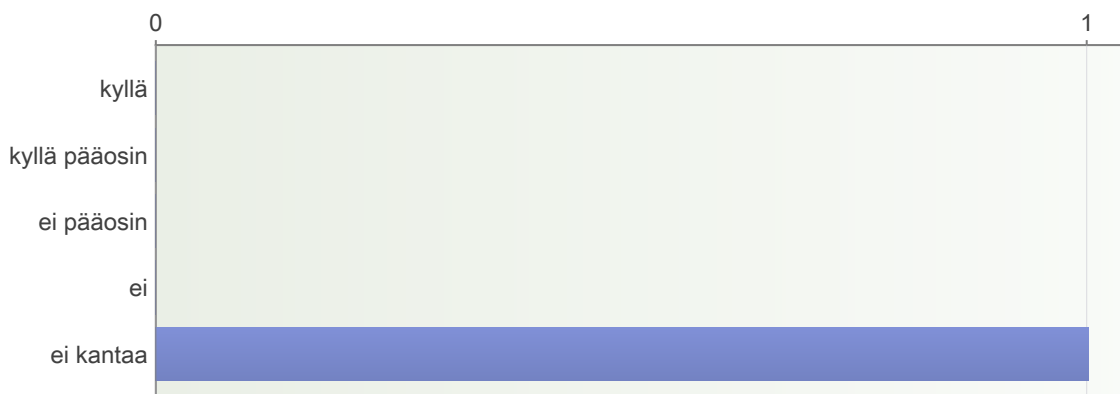
joiden rooli on tällöin hiukan toinen kuin ammatillisen tukihenkilön. Joku asiakas hyötyy maallikkotukihenkilöstön tuesta ja joku tarvitsee ammatillisen tukihenkilön - molempia toimii jo nyt esimerkiksi lastensuojelussa.

Tiedoksi:

Avain kansalaisuuteen - henkilökohtainen budjetointihanke kehittää pilottien asiakastarpeiden mukaisesti hb-avustajia /tukihenkilöitä, jotka auttavat ja tukevat asiakasta mm. tiedon löytämisessä ja hb-budjetin käytössä. Tällainen hb-avustaja voi olla valmennettu kokemusasiantuntija, järjestön vapaaehtoistoimija tai esimerkiksi alan opiskelija. Hanke tuottaa monipuolista seurantatietoa hb-avustajan toiminnasta mm. lainsäädännön kehittämisen tueksi.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

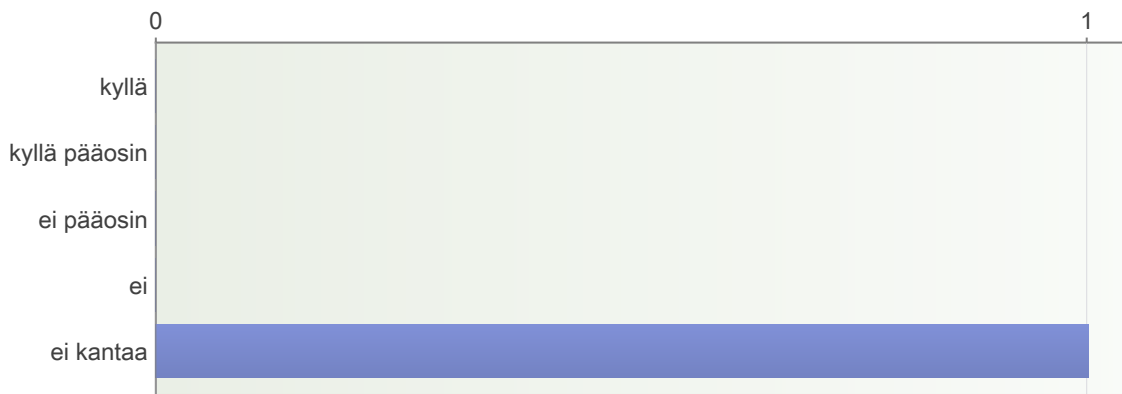

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

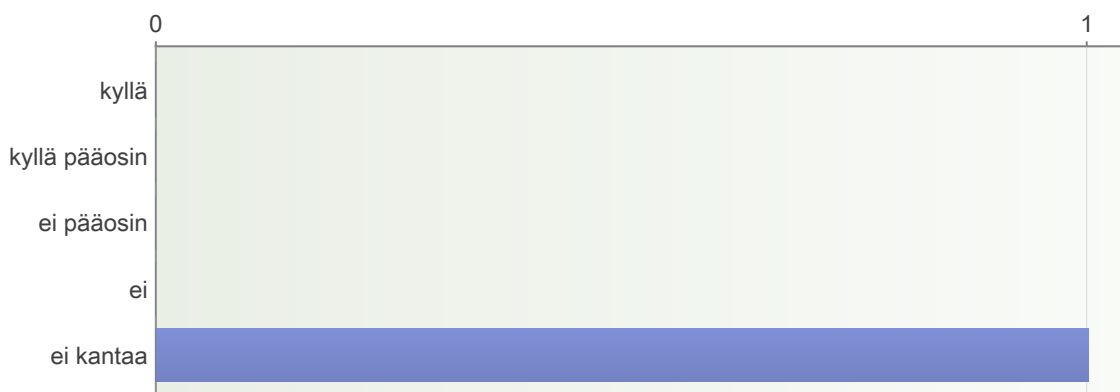
43. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

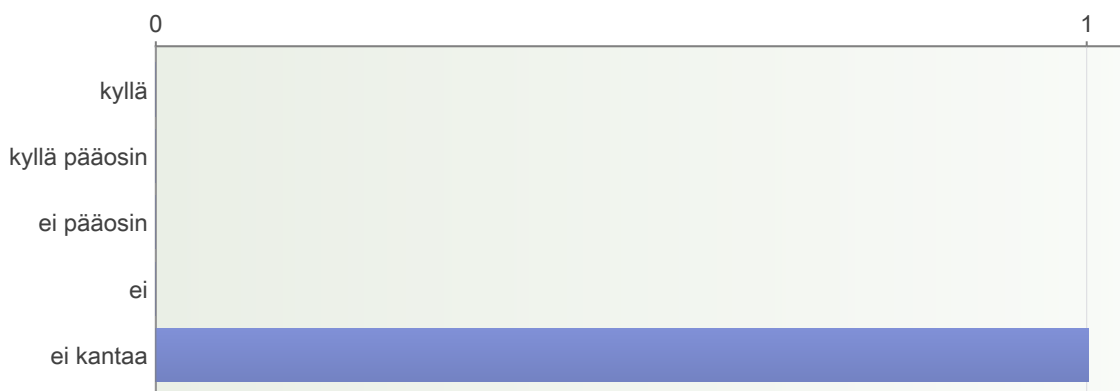

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

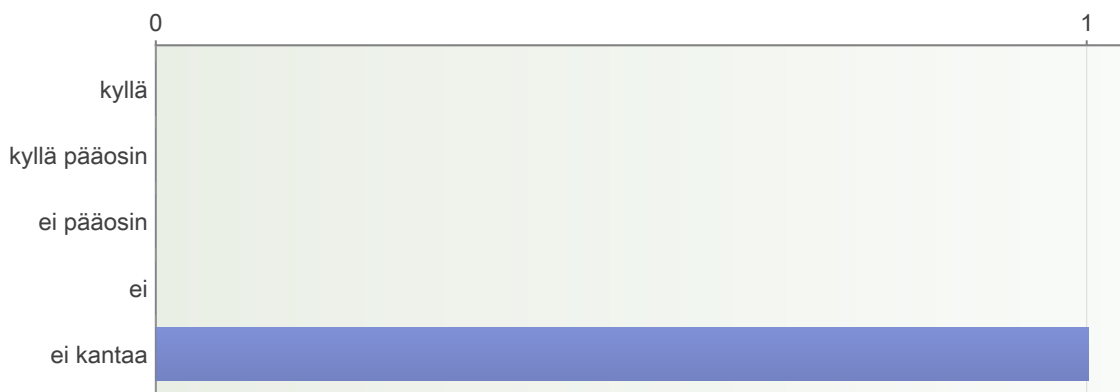

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

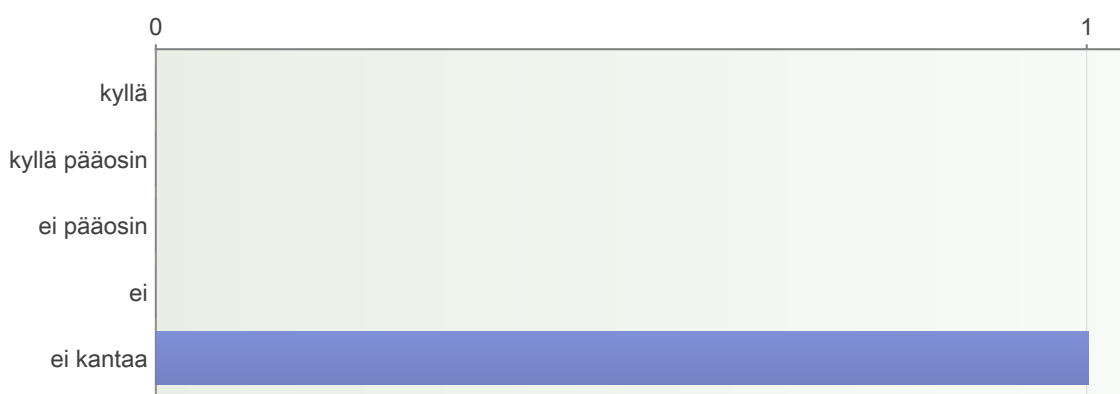

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

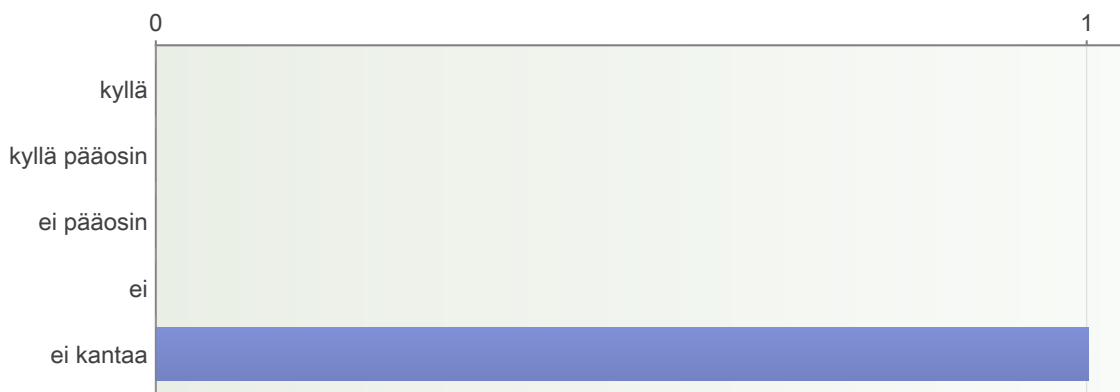

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

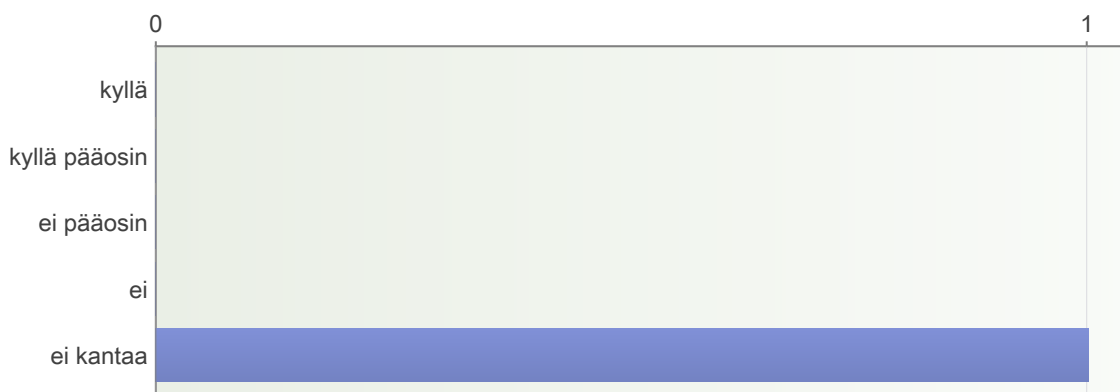

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Ei vastauksia.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.